

Koulutuspoliittinen ohjelma 2017-2020

Yhdistyksen koulutuspoliittisten tavoitteiden ytimessä on, että jokaiselle alan opiskelijalle tulee tarjota mahdollisuudet löytää itselleen sopiva urapolku, riittävät valmiudet sen toteuttamiseksi ja riittävä toimeentulo voidakseen keskittyä opintoihinsa täysipainoisesti. Taide- ja kulttuurialalla monipuolisesta osaamisesta syntyvät laajat ja joustavat työllistymismahdollisuudet ovat hyvä suoja työmarkkinoiden tarpeiden virhearvioinnilta ja liikakoulutukselta. Koulutusmäärien tarkastelun sijaan on kehitettävä koulutuksen sisältöjä. Hyvin koulutetut, uutta luovat ja motivoituneet työntekijät, yrittäjät, taiteilijat ja tutkijat ovat taide- ja kulttuurialan tärkein voimavara.

Taide- ja kulttuurialan koulutusta tulee kehittää suunnitelmallisesti valtakunnallisella tasolla ja läheisessä yhteydessä kulttuuripolitiikkaan. Osa alan koulutuspoluista, esimerkiksi taideteollisilla aloilla, on herkkiä talouden ja työmarkkinoiden kehitykselle, ja niissä tulevan työelämän tarpeiden ennakkoinnin onnistuminen on tärkeää, jotta opiskelijat eivät valmistuisi työttömyyteen. Opinnoissa, jotka tarjoavat laajemmin erilaisissa tehtävissä hyödynnettävää osaamista, työmarkkinoiden ennakkoinnilla ei tule olla vastaavaa vaikutusta koulutusmääriin. Niiltä osin kuin opiskelijat suuntaavat vapaaseen taiteeseen tai tutkimukseen, koulutusmääriä on tarkasteltava suhteessa kulttuuri- ja tiedepoliittisiin tavoitteisiin.

Tämän asiakirjan tavoitteet on laadittu sovellettaviksi läpi taide- ja kulttuurialan koulutuksen monipuolisen kentän toisen asteen ammatillisesta koulutuksesta aina yliopistolliseen tutkijakoulutukseen.

TAKU

Tavoitteet

1. Yksilölliset urapolut koulutuksen keskiöön

Opiskelijoilla tulee olla mahdollisuus suunnata opintojaan henkilökohtaisten uratavoitteidensa mukaisesti. Moniosajuuden rinnalla tulee olla mahdollisuus yksilölliseen erikoistumiseen tarvittaessa yli oppialarajojen ja riittävään keskittymiseen valittuihin ammattitaidon tai tutkimuksen alueisiin. Niin moniosajuutta kuin erikoistumista varten on kehitettävä yhteistyötä taide- ja kulttuurialojen oppiaineiden välillä, ja opiskelijoille tulee tarjota joustavat ja toimivat mahdollisuudet valita yksilöllisten tarpeidensa mukaan opintoja eri aloilta — myös yli tiedekunta- ja korkeakoulurajojen. Monialainen yhteistyö mahdollistaa ristiinopiskelun lisäksi myös kohtaamisia eri alojen välillä, uusia ajatuksia ja uudenlaisia työllistymismahdollisuuksia perinteisten taide- ja kulttuurialan tehtävien ulkopuolelta.

Vaihtoehtojen lisääntyessä ja selkeiden opintopolkujen väistyessä monipuolisempien kokonaisuuksien tieltä — esimerkiksi siirryttäessä laajoihin kandidaatin tutkintoihin — on entistä tärkeämpää, että opiskelija hahmottaa opintojen aikaisten valintojen seuraukset työllistymisen ja tulevan uran kannalta ja että oppilaitos tarjoaa riittävän tuen opintojen tarkoituksenmukaiseen suuntaamiseen opintojen alusta alkaen. Ura- ja opinto-ohjausta tulee tuoda tiiviimmin yhteen, ja niiden merkitystä tulee vahvistaa. Tukea tarvitaan lisää erityisesti opiskelijan osaamisen proflointiin: siihen millaiset sivuainevalinnat tai vapaavalintaiset opinnot auttavat opiskelijaa etenemään tavoittelemalleen uralle sekä siihen kuinka ilmaista ja viestiä opinnoissa ja niiden ulkopuolella kartuttamansa osaamisen kokonaisuutta työmarkkinoilla.

2. Opiskelijalle riittävä ja joustava toimeentulo

Opintotuen tulee olla tasoltaan riittävän suuri mahdollistamaan täysipäiväinen keskittyminen opintoihin ilman huolta toimeentulon riittämättömyydestä, eikä opiskelijaa voida vaatia elättämään itseään lainalla tai työnteolla. Opintotuen valvontaa tulee keventää ja joustavuutta lisätä niin opintojen etenemisen kuin tuloseurannan osalta. Tukijärjestelmän tulee tunnustaa opintojen aikainen työssäkäynti arvokkaana osana urapolkuja sekä tarjota mahdollisuuksia jaksottaa opintojaan myös toisin ja omiin tavoitteisiinsa paremmin sopivalla tavalla. On tärkeää, että opintotukijärjestelmä huomioi opiskelijoiden erilaiset tilanteet mukaan lukien perheelliset opiskelijat ja opintolinjan vaihtajat. Näissä opiskelijan tukien yksilökohtaisuudella ja opintotukikuukausien riittävyydellä on tärkeä tehtävä. Pitkän tähtäimen päämääränä yhdistyksellä on nämä tavoitteet toteuttava perustulo.

3. Työharjoittelu on opiskelijaa varten

Opintoihin sisältyvän työharjoittelun tulee olla opiskelijalähtöistä ja vastata opiskelijan tarpeisiin. Hyvä työharjoittelu tarjoaa mahdollisuuden tarttua haasteisiin, soveltaa koulutuksessa hankittuja taitoja työelämässä sekä antaa arvokkaan pohjan myöhempään työllistymiseen. Korkeakoulujen vastuuta hyvien ja koulutuksen näkökulmasta perusteltujen työharjoittelupaikkojen löytämisessä tulee lisätä erityisesti silloin kun työharjoittelu on suunniteltu osaksi opintoja. Työharjoitteluiden tulee olla palkallisia työehtosopimusten ja -suositusten mukaisin työehdoin, jotta opiskelija saa asianmukaisen kuvan työskentelystä alalla ja vappiä oikeutensa työelämässä. Työharjoittelun lisäksi vastaavat osaamistavoitteet voivat toteutua alan työnantajien ja järjestöjen kanssa järjestettävien opintokokonaisuuksien yhteydessä.

4. Opiskelijalla on oikeus laadukkaaseen koulutukseen

Opiskelijan on voitava luottaa koulutuksen laatuun. Siksi nuoria ei tule ohjata koulutukseen, joka ei liian vähäisten resurssien vuoksi pysty tarjoamaan työmarkkinoilla vaadittavaa ammattitaitoa. Koulutuspaikasta riippumatta oppilaitoksen antaman koulutuksen on oltava riittävän laadukasta, jotta valmistumisensa jälkeen opiskelijalla on tosiasialliset edellytykset toimia ammatissaan. Oppilaitosten välisiä eroja valmistuneiden työllistymisessä tuleekin tasoittaa esimerkiksi tuottamalla ja levittämällä tietoa eri oppilaitoksista valmistuneiden sijoittumisesta työelämään. Aloituspaiikkojen lisääminen tai vähentäminen eivät myöskään saa heikentää opiskelijoiden koulutukseen saatavilla olevia resursseja. Lähiopetukseen tulee olla riittävät resurssit, sillä se mahdollistaa opiskelijoiden yksilöllisen huomioimisen sekä tärkeiden työelämätaitojen opettamisen.